

## 10 — Poslednja pesma Dimitrija Marjanovića

Te kaljave, martovske večeri, poslednji put je svoj trag u snegu ostavljao Dimitrije Marjanović, oronuli pesnik patnje. Te klizave, guste noći, vraćao se iz kafane u kojoj je kao i svaki valjan umetnik pojiu svoju bedu. Noći u kojoj je po ko zna koji put spoznao da on zapravo ništa ne zna o tome vuče li njegove korake volja ili jedino sudbina. A zašto marionetu boli što je marioneta? Boli, jer Dimitrije je do sada ispisao nebrojeno stihova o sudbini ljubavnika, razbojnika, časnih i izdajnika, bludnika, svetaca i nasilnika. O sudbini čoveka. Čoveka kakav je sam bio, a da o sudbini nije doznao ništa. Jedino da, ako je ima, ona je između svaka dva njegova koraka, između svaka dva uzdaha. Takve su misli, pod težinom gluve noći, pritiskale grudi Dimitrija Marjanovića, potrošenog pesnika bola, koji je koračao ka svom stanu u kom će se, verovao je po ko zna koji put, baš te noći ubiti.

Sedeo je zavaljen u fotelju, sa revolverom u krilu i Jesenjinovom zbirkom, otvorenom na pesmi o Crnom čoveku. Svaki valjani pesnik ima svoj revolver, a svaki bi trebalo da ima i svog crnog čoveka. Tako je mislio kukavni Dimitrije, ispijajući krupne gutljaje alkohola, koji je svaki čas dolivao iz nekoliko boca na stolu. Svaka boca različita, svaki otrov isti. Kada je ispio veći deo noći, oseti kako mu se magli vid. Iz iskustva propuštenih prilika, znao je da je to jedini čas kada je moguće ubiti se. Podigao je revolver i zagledao se u cev. To je jedini tunel kroz koji duša umirućeg prolazi. Osećao se dostojanstveno što umire kao cinik. Jedan nabijen revolver, dovoljan je za šest pesnika. Kakva šteta što je sam u ovom veličanstvenom trenu. Tek što je to pomislio, oseti prisustvo, trgnu se i uperi revolver u prostor pred sobom. U polutami sobe, učini mu se da na krevetu sedi neka crna silueta.

— Ko je to?

— Niko, Dimitrije Marjanoviću. Sam si. Svi su sami na kraju.

— Sam? – isceri se podrugljivo – mora biti da je tu negde moja sudbina.

— Sudbina? Zar je sudbina tako širokogruda i puna razumevanja da opravdava svaku budalu?

— Znači sudbine nema?

— Ako je nema, ti si zaista protraćio život baveći si njom. Kakva bi to nesretna sudbina bila.

— Ti znači tvrdiš da ipak...

— ... postoji. Sve o čemu je čovek ikada pomislio, sve postoji. Ti si pesnik, za takve gajim prezir, zato im često priredim malo rastrojstvo na kraju. Pesnici? Vitezovi gordosti. Hoćete da stvarate, da budete mali bogovi. Verujete i što je veći greh ubedili ste druge da veruju kako stvarate nove svetove! Zasecate tkivo sveta, preslažete mozaike i nazivate ih novim delom. Šta to pesnik čini što ne čini jedan stolar? Pogledaj ovo.

Crni čovek priđe stolu i udarcem nogom polomi jedan nogar. Zatim šutnu i drugi, koji se otkinu kao jesenji list i otkotrlja pod krevet. Dimitrije je primeo ruke ušima, ali sto nastavi da stoji! Crni čovek odlomi i treću nogu. Uprkos zakonima fizike sto je stajao. Makar onim poznatim zakonima. Čovek se onda nalakti na ugao stola, nasuprot onog pod kojim je ostala jedina noga. Pesnik je gledao začuđeno u čoveka koji zabrinuto podignutih obrva reče:

— To je potpuno normalno. To je čudo. Sve što ti je dato da zamisliš, sve je moguće.

— Raj i pakao?

— Zašto ti je tako teško da veruješ u to?

— Ne znam – sleže Dimitrije ramenima – možda jer nije u ljudskom iskustvu.

— Ograniči se na svoje iskustvo. O raju i paklu su mnogi uverljivo pripovedali.

— Dobro, onda jer je van mog iskustva.

— Heh, prokleti racionalisti, jedino njima treba dodeliti težu kaznu od pesnika. Ubedili su vas da samo razumom merite čega ima, a čega ne. Zatočio si um u ćeliju logike, a ti si kao pesnik trebao da znaš da je svaki logički sistem nepotpun, nelogičan. Jesi li bio nekad u Australiji?

— Ne.

— Pa ipak jedan tvoj junak umire u australijskom pesku. Kako to da veruješ u Australiju, a u pakao ne?

— Možda, jer je otac moje majke živio u Australiji?

— Taj otac tvoje majke danas živi u paklu.

— Nije mi o tome pričao. – reče Dimitrije zajedljivo.

— Eto ja sam ti rekao. Sad veruješ?

— Nikad nisam ni rekao da ne verujem.

— Još gore. Zabluda ti se neće uzimati za olakšavajuću okolnost.

— Dobro onda, gde će moja duša pripasti? Pakao ili raj?

Crni čovek ustade, nečujnim korakom ode do police sa koje uze Sveto pismo. Otvori knjigu i pročitao:

— Vetar duva gde hoće i fijuk njegov čuješ, ali ne znaš odakle dolazi i kuda ide. Tako je sa svakim ko je rođen od duha.

— Znači nećeš mi reći?

— Ne znam, Dimitrije. Ja nisam tvoj život. Ja sam tvoja smrt.

Dimitrije uznemireno ustade i priđe stolu da naspe piće. Uz prasak, sto se sruši pod njim i hiljade komadića srce se rasu po sobi. Dimitrije se zatetura i pade preko stola. Crni čovek se zasmija, a pesnik grdno opsova.

— Baš se zabavljaš igrajući se sa mnom?

— To nisam ja uradio. Sam si se naslonio na sto.

— Ali, zar nisi ti malopre tu stajao naslonjen?

— Da, ali tada je sto bio poduprt verom.

Dimitrije tek tada primeti da su mu se komadići stakla zabili u žile na vratu.

— Znači ovako ćeš me ubiti?

— Opet ti kažem, to nisam ja učinio.

Pesnik na trenutak zaboravi prisustvo smrti i s razočaravajućim osmehom promrmlja:

— Znači ovako ću umreti.

— Podsetiću te da si noćas išao u krčmu po hrabrost. Hrabrost da se ubiješ. Pa opet, sada se čudiš što sam tu. Iako si se ubio, čudiš se smrti?

Dimitrije zatrese glavom u nevrici, a onda odlučno ustade.

— U redu onda. Vodi me, gde već treba da me vodiš.

Crni čovek klimnu glavom, priđe stolu, podiže ga i namesti nogu po nogu u prvobitno stanje.

— Zašto to radiš? Čemu to?

— Shvati to kao čin milosrđa. Pokušavam da sačuvam bar malo dostojanstva pesniku u smrti. Nije isto samoubistvo pisca što i nesretni slučaj jednog pijanca.

Dimitrije se nasmeši zahvalno.

— Jesi li i Jesenjina spasavao čast?

— Ne, ali sam mu dozvolio misteriju trostrukog samoubistva.

— Još nešto. Zar nema umirući pravo na poslednju želju?

Crni čovek zastade na trenutak. Kao da se nadao da se pesnik neće setiti. Onda se okrenu i pogleda ga u oči.

— U pravu si. Poželi Dimitrije! Pružam ti priliku! Šta god hoćeš. Pa čak i da ova noć bude samo jedna tvoja pesma.

Dimitrije se osvrnu po sobi. Predomišljao se, ali samo trenutak. Na stolu je ponovo stajala zbirka sa Crnim čovekom i on reče:

— Pođimo. Nestrpljiv sam da ga upoznam.

— Jesenjina? Šanse su ti pola-pola.

Nevidljiva vrata se zatvoriše nečujno i crni čovek se vrati u knjigu.